

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Ειδικά Θέματα Διδακτικής Εννοιών της Φυσικής για την Προσχολική Ηλικία

Ενότητα 2η: Το φύλο στην εκπαίδευση

Κώστας Ραβάνης

Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην
Προσχολική Ηλικία

Μια περιήγηση στα σημαντικά
ζητήματα έρευνας, εφαρμογής και
εκπαιδευτικών πρακτικών

Σκοπός ενότητας

- Οι φοιτήτριες/τές να γνωρίσουν το ρόλο που παίζει το φύλο στην εκπαίδευση

Περιεχόμενα ενότητας

- Η πρόσβαση και η συμμετοχή των δύο φύλων στην εκπαίδευση και το εκπαιδευτικό σύστημα
- Το φύλο στα σχολικά εγχειρίδια και το εκπαιδευτικό υλικό
- Εκπαιδευτικοί και φύλο
- Ειδικά θέματα: Σχολικός χώρος, νέες τεχνολογίες και φύλο στην εκπαίδευση

Τα δύο φύλα στην εκπαίδευση (1/3)

- Η ισότητα ευκαιριών (κοινωνικές, πολιτισμικές, οικονομικές συνέπειες)
 - Αποκλεισμός των γυναικών
 - Αναλφαβητισμός
- Η συνεχής τάση αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στο εκπαιδευτικό σύστημα (αντιλήψεις για τα δικαιώματα, υποχρεωτική εκπαίδευση, μαζική πρόσβαση στην τριτοβάθμια):
 - Αύξηση των κοριτσιών στη μέση εκπαίδευση
 - Κατάργηση της διάκρισης σχολείων «θηλέων - αρρένων»
 - Ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών

Τα δύο φύλα στην εκπαίδευση (2/3)

- Η συμμετοχή των γυναικών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και στα επιστημονικά επαγγέλματα
 - Οι επιλογές των σπουδών: συνδυασμός αναπαραστάσεων για τους επιστημονικούς κλάδους και τα επαγγέλματα
 - Η παρουσία και η τοποθέτηση των γυναικών στον ακαδημαϊκό χώρο – περίπου 30% συνολικά και 10% στις ανώτερες βαθμίδες στην Ευρώπη και την Ελλάδα
 - Αντίστοιχη κατάσταση και στις θέσεις εργασίας που αντιστοιχούν στα επιστημονικά επαγγέλματα αλλά και στη συνδικαλιστική εκπροσώπηση
- Δύο είδη εμπόδιων για την υποεκπροσώπηση των γυναικών
 - Ατομικά εμπόδια (οικογένειες, ανεπάρκεια υποστηρικτικών θεσμών, ψυχολογικοί φραγμοί)
 - Θεσμικά εμπόδια (καταμερισμός και φορτία της εργασίας, νομικό πλαίσιο)

Τα δύο φύλα στην εκπαίδευση (3/3)

- Πολιτικές για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων ως προς το φύλο
 - Επιχορηγήσεις για αντισταθμιστική υπέρ των γυναικών μεταχείριση (χρηματοδότηση θέσεων για γυναίκες στα πανεπιστήμια και στα ερευνητικά κέντρα)
 - Υποτροφίες για γυναίκες
 - Χρηματοδότηση συστηματικών ερευνών για συνεχή αποτύπωση των καταστάσεων και των μεταβολών τους
 - Προβλέψεις αναγόμενες στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο (ποσόστωση γυναικών, προνοιακά μέτρα κλπ)

Φύλο και εκπαιδευτικό υλικό

- Τα σχολικά εγχειρίδια σημαντική πηγή διαμόρφωσης στερεοτύπων στα παιδιά, τους γονείς, τους/τις εκπαιδευτικούς
- Διαπίστωση στερεοτυπικών προσεγγίσεων ως προς το φύλο στα σχολικά εγχειρίδια
 - Στις ΗΠΑ το 1972 : “Guidelines for improving the image of women in textbooks”
 - Διακρίσεις στη γλώσσα, στις επιλογές ειδικών περιεχομένων όπως οι χαρακτήρες και οι συμπεριφορές των πρωταγωνιστών στα παραδείγματα, στην εικονογράφηση
- Ειδικές έρευνες για το Νηπιαγωγείο και την προσχολική ηλικία (σχολικά και περιφερειακά αναγνώσματα)
 - Ταύτιση των παιδιών με τους ρόλους
 - Υιοθέτηση προτύπων
 - Επίδραση ή όχι των στερεοτύπων σε αντιστοιχία με το χρησιμοποιούμενο εκπαιδευτικό υλικό

Φύλο και εκπαιδευτικός

- Οι γενικές πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών για το φύλο επηρεάζουν
 - Σχολικές επιδόσεις
 - Αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση
 - Επιβραβεύσεις και επιπλήξεις
 - Αναπαραστάσεις των παιδιών ως προς το φύλο
- Στο Νηπιαγωγείο στη χώρα μας οι στερεοτυπικές αντιλήψεις των νηπιαγωγών οδηγούν τα αγόρια σε πιο τυπική-στερεότυπη συμπεριφορά ως προς το φύλο κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού
- Οι άνδρες νηπιαγωγοί επιδρούν θετικά
 - στην αυτοαντίληψη,
 - στην αντιμετώπιση των άλλων παιδιών, του εκπαιδευτικού και του σχολείου,
 - στην αντίληψη του χώρου,
 - στην ανάπτυξη προ-μαθηματικών και προ-αναγνωστικών δεξιοτήτων.

Φύλο και προσέγγιση της γνώσης

- Φύλο και μάθηση: μια υπόθεση διδακτικού συμβολαίου;
 - Η μάθηση πριν την ένταξη στο τυπικό σχολικό περιβάλλον ή στο τυπικό μάθημα
 - Οι σχολικές επιδόσεις
- Διαφορές στην προσέγγιση και επεξεργασία της γνώσης στις Θετικές Επιστήμες
 - Τα αγόρια ανταλλάσσουν ιδέες, συζητούν τις διαφορές,
 - Τα κορίτσια εξερευνούν τις σχέσεις μεταξύ διαφόρων τμημάτων των προβλημάτων, εστιάζουν στα κοινά σημεία, διαμορφώνουν γενικεύσεις
 - Επίδραση ή όχι των στερεοτύπων σε αντιστοιχία με το χρησιμοποιούμενο εκπαιδευτικό υλικό

Ειδικά θέματα: Φύλο και σχολικός χώρος

- Ο σχολικός χώρος στο Νηπιαγωγείο
 - Η προσέγγιση του σχολικού χώρου χωρίς αναφορά στο φύλο μάθημα
 - Οργάνωση του χώρου με βάση στερεότυπα: η γωνιά με τις κούκλες, η γωνιά του μαστορά ή των κατασκευών
 - Η κίνηση και η δραστηριότητα στο χώρο: παιχνίδια για αγόρια και για κορίτσια

Ειδικά θέματα: Φύλο και Νέες Τεχνολογίες

- Ένα νέο πλαίσιο για την αναπαραγωγή των ανισοτήτων
 - Αυξημένη χρήση από τα αγόρια εκτός σχολείου
 - Εμπλοκή με παιχνίδια βίας που απωθούν τα κορίτσια
 - Συχνότερη εγγραφή σε επιλεγόμενα μαθήματα
 - Εκπαιδευτικά λογισμικά με ανάδυση στερεοτύπων
 - Το σύνδρομο «μπορούμε – δεν μπορώ»

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση **1.00**.

Σημείωμα Αναφοράς

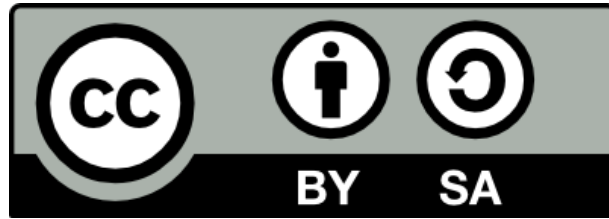
Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Κωνσταντίνος Ραβάνης, «Εισαγωγή στη Διδακτική των Θετικών Επιστημών» Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.upatras.gr/courses/PN1528/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

1] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Σύμφωνα με αυτήν την άδεια ο δικαιούχος σας δίνει το δικαίωμα να:

Μοιραστείτε — αντιγράψετε και αναδιανέμετε το υλικό

Προσαρμόστε — αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο υλικό για κάθε σκοπό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

Αναφορά Δημιουργού — Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας

Παρόμοια Διανομή — Αν αναμείξτε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια όπως και το πρωτότυπο

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

